

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obo/18/2016
Identifikačné číslo spisu:	7013200195
Dátum vydania rozhodnutia:	08.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7013200195.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov: 1. K. N., A., 2. O. K., N., A. XXXX/XX, obaja zastúpení advokátkou JUDr. Irenou Sopkovou, Košice, Hlavná 25, proti odporkyni: S. S. U., O. 3, J., správkyňi konkurznej podstaty úpadcu GEOCONSULT, a. s., Werferova 1, Košice, IČO: 31 651 194, zastúpenej Zvara advokáti s. r. o., Námestie SNP 1, Bratislava, IČO: 46 547 878, o vylúčenie nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty, na odvolanie navrhovateľa 1/ a odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Cbi/I/2013 - 103 zo dňa 28. januára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Cbi/I/2013 - 103 zo dňa 28. januára 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach, konajúc ako súd prvého stupňa, napadnutým uznesením konanie zastavil s odôvodnením, že v konaní existuje prekážka veci rozsúdenej. Z odôvodnenia vyplýva, že predmetom konania je vylúčenie nehnuteľností zapísaných na LV č. 5371, kat. územie N., parc. registra C č. 4813/2 o výmere 196 m² a stavba so súpisným číslom 5871, postavená na parc. č. 4813/2 zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu GEOCONSULT, a.s. v konkurznom konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 4K/43/1998. Uznesením zo dňa 13.6.2013 č. k. 7Cbi/I/2013 - 50 bolo konanie do rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o dovolaní odporcu v konaní Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Cbi/3/2008, vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5Obo/57/2011 prerušené. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach v konaní č. k. 11Cbi/3/2008 zo dňa 29.3.2011 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Obo/57/2011 - 180 zo dňa 27.9.2012 súd vylúčil z konkurznej podstaty úpadcu GEOCONSULT a.s. v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 4K 43/1998 nehnuteľnosti zapísané na LV 5371 kat. úz. N. ako parcely registra C č. 4813 o výmere 416 m² zastavané plochy; parc. č. 4815/1 o výmere 782 m² zastavané plochy a parc. č. 4815/2 o výmere 782 m² zastavané plochy a stavba súp. č. 5871 postavená na parc. č. 4813. Na dovolanie odporcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27.9.2012 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 ObdoV/10/2013 zo dňa 28.5.2014 tak, že rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/57/2011 - 180 zo dňa 27.9.2012 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29.3.2011 č. k. 11Cbi/3/2008 - 146 zrušil a

vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie (vec sa v súčasnosti vedie pod sp. značkou 15Cbi/I/2014). S poukazom na ust. § 103 O. s. p. a § 104 ods. 1 vetu prvú O. s. p. súd prvého stupňa uzavrel, že vo veci je daná prekážka rei iudicata, ktorá je takým nedostatkom podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Podľa súdu sú splnené jednak materiálne podmienky (totožnosť vecí, t.j. účastníkov a skutkovej a právnej podstaty sporu) a tiež formálne podmienky (právoplatnosť rozhodnutia) pre vznik prekážky veci rozhodnutej. Účastníkom konania vedeného pred Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 11Cbi/3/2008 bol v postavení navrhovateľa K. J. K. a v postavení odporkyne bola S. S. U., O. 3, J., správkyňa konkurznej podstaty úpadcu GEOCONSULT, a.s. a predmetom sporu bolo navrhovateľom navrhované vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty úpadcu, zapísaných na LV 5371 kat. úz. N. ako parcely registra C č. 4813 o výmere 416 m² zastavané plochy; parc. č. 4815/1 o výmere 782 m² zastavané plochy a parc. č. 4815/2 o výmere 782 m² zastavané plochy a stavba súp. č. 5871 postavená na parc. č. 4813. Podľa § 83 O. s. p. začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie, na základe čoho súd konanie zastavil.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ 1/ a odporkyňa.

Navrhovateľ 1/ poukázal na to, že vec vedená Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 11Cbi/3/2008 nie je právoplatne skončená, pretože v dôsledku podaného dovolania odporcom Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 28.5.2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obdo 5/10/2013 zrušil v danej veci rozhodnutia odvolacieho aj prvostupňového súdu. Vo veci znova konal prvostupňový súd a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 15Cbi/I/2014 zo dňa 27.3.2015 súd rozhodol tak, že predmetné nehnuteľnosti vylúčil z konkurznej podstaty úpadcu. Voči tomuto rozhodnutiu podal odvolanie odporca a o tomto odvolaní doposiaľ nebolo rozhodnuté, neexistuje tak dôvod konanie zastaviť z dôvodu existencie prekážky rei iudicata. Žiadal preto uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Z odvolania odporkyne vyplýva, že základným pochybením pri nesprávnej právnej úvahe súdu prvého stupňa so záverom o prekážke rei iudicata (kedy mal súd zrejme na mysli prekážku litispendencie) bola úvaha o tom, že takáto prekážka nastala a že boli splnené predpoklady na aplikáciu zákonných ustanovení, s dôsledkom vedúcim k zastaveniu konania. Odporkyňa poukázala na to, že prekážka litispendencie je daná, ak je na ktoromkoľvek súde začaté konanie, ktoré má rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo. Ak nie je splnený čo len jeden znak, nejde o tú istú vec. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený. Odporkyňa má za to, že v danej veci nie sú splnené podmienky prekážky už začatého konania, a to z dôvodov, ktoré sú zrejmé aj zo samotného odvolaním napadnutého rozhodnutia. Konanie vedené Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 15Cbi/I/2014 má síce totožných účastníkov a dôvody podania žaloby sú založené na rovnakých skutkových okolnostiach ako v tomto konaní, avšak predmet konania - vylúčenie v žalobe špecifikovaných nehnuteľností, totožný nie je. V konaní, pôvodne vedenom pod sp. zn. 11Cbi/3/2008 a aktuálne vedenom pod sp. zn. 15Cbi/I/2014, sa navrhovatelia domáhajú vylúčenia nehnuteľností, zapísaných na liste vlastníctva č. 5371, kat. územie N., špecifikovaných ako parcela reg. C č. 4813 o výmere 416 m² zastavané plochy a nádvoria parcela reg. C č. 4815/1 o výmere 782 m² zastavané plochy a nádvoria - parcela reg. C č. 4815/2 o výmere 782 m² zastavané plochy a nádvoria stavba súp. č. 5871 postavená na parcele č. 4813. V priebehu konania sp. zn. 11Cbi/3/2008, ako aj v konaní pokračujúcom pod sp. zn. 15Cbi/I/2014, odporkyňa niekoľkokrát upozornila na skutočnosť, že navrhovateľom vymedzený predmet sporu o vylúčenie nehnuteľností zo súpisu majetku úpadcu nezodpovedá skutkovému a právnomu stavu evidencie nehnuteľností v katastri nehnuteľností, a to nielen čo do preukázania vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktorých vylúčenia z konkurznej podstaty sa navrhovatelia domáhajú, ale aj čo do samotnej špecifikácie nehnuteľností. Na liste vlastníctva č. 5371 sa nehnuteľnosti, vymedzené žalobným návrhom, nenachádzajú, a rovnako tak nie sú zapísané ani v konkurznej podstate úpadcu. Poukázala ďalej na to, že vzhľadom k tomu, že po zapísaní nehnuteľností do súpisu majetku úpadcu odporkyňou podľa §19 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, ale pred podaním žaloby o vylúčenie nehnuteľností uvedených v konaní sp. zn. 11Cbi/3/2008, došlo zo strany navrhovateľov k rozdeleniu jednotlivých

parciel a k ich prevodu, správkyňa zosúladiť súpis majetku so skutkovým a právnym stavom evidovaným v katastri nehnuteľností, v dôsledku čoho bolo začaté prebiehajúce konanie sp. zn. 7Cbi/1/2013 o vylúčenie nehnuteľnosti, zapísanej na liste vlastníctva č. 5371, kat. územie N. ako parcela reg. C č. 4813/2 o výmere 196 m² zastavané plochy a nádvoria a stavba na parcele č. 4813/2 so súpisným číslom 5871. Obidve konania, t.j. konanie vedené pod sp. zn. 15Cbi/1/2014, ako aj konanie vedené pod sp. zn. 7Cbi/1/2013, majú totožných účastníkov na strane navrhovateľa a odporcu, rovnaký právny dôvod (skutkové okolnosti) od ktorého navrhovateľa odvodzujú svoje vlastníctvo k nehnuteľnostiam, avšak nespĺňajú tretiu podmienku prekážky litispendencie, a to rovnaký predmet sporu, t.j. nehnuteľnosti, ktorých vylúčenia sa navrhovateľa v týchto konaniach domáhajú. Poukázala aj na to, že na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 1Cbi/5/2009 je vedené aj tretie konanie, v ktorom sa domáha vylúčenia nehnuteľností syn navrhovateľov, N.. Podľa odporkyne, navrhovateľa niekoľko dní pred podaním prvej žaloby účelovo rozdelili nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. 5371, kat. územie N., časť novovzniknutých parciel previedli na svojho syna, pričom tieto skutočnosti v priebehu konania vedeného pod sp.zn. 11Cbi/3/2008 neuviedli a spôsobili tak práve v konaní sp. zn. 11Cbi/3/2008 (aktuálne 15Cbi/1/2014) vadu konania, ktorá bráni tomu, aby akékoľvek rozhodnutie súdu v konaní sp. zn. 15Cbi/1/2014 bolo nielen správne a spravodlivé, ale aj vykonateľné. Odporkyňa žiadala uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

Podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. súd rozhodnutie zruší, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorý znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Odňatie možnosti konať pred súdom je relevantné vtedy, ak išlo o postup nesprávny (uvažované z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania, a tiež pri rozhodovaní.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s uplatneným nárokom. Iba takéto rozhodnutie umožňuje účastníkom posúdiť postup súdu, ktorý vec prejednal a rozhodol, a zároveň je preskúmateľné odvolacím súdom.

Prekážka rozsúdenej veci (*rei iudicatae* podľa § 159 ods. 3 O. s. p.) patrí k procesným podmienkam konania a jej existencia v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Jej podstata spočíva v tom, že právoplatný rozsudok predstavuje vec rozsúdenú, v ktorom prípade sa vylučuje možnosť totožnú vec znova prejednať a o nej rozhodnúť. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z akých už bol pôvodne uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). O totožnosť účastníkov ide najmä vtedy, ak v novom konaní ide o ten istý nárok medzi tými istými účastníkmi. Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Prekážku prv začatého súdneho konania (litispendencia) upravuje ustanovenie § 83 O. s. p., podľa ktorého začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie. Táto prekážka vzniká, ak na ktoromkoľvek súde v Slovenskej republike je začaté konanie, ktoré má:

- rovnakých účastníkov,
- rovnaký predmet konania
- rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo.

Predmet konania je vymedzený petitom návrhu na začatie konania a základ uplatneného nároku je určený skutkovými okolnosťami, ktorými je petit zdôvodnený. Litispencia je procesnou prekážkou konania, ktorú musí súd z úradnej povinnosti odstrániť, a to zastavením konania (§ 104 ods. 1 O. s. p.).

Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený (t.j. ak je založený na rovnakých skutkových okolnostiach a rovnakom právnom dôvode). Podmienky totožnosti účastníkov konania a totožnosti predmetu konania musia byť splnené súčasne (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. 10. 2011, sp. zn. 5Cdo/280/2010).

Vo svojom odvolaní odvolatelia namietali zákonné dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b/ a f/ O. s. p. Odvolací súd dospel k záveru, že konaním súdu prvého stupňa došlo k naplneniu uvedených dôvodov tým, že napadnuté rozhodnutie je vzhľadom na zmätočné odôvodnenie nepreskúmateľné a zároveň vykazuje znaky arbitrárnosti a prekvapivosti. Odvolací súd konštatuje, že skutkové zistenia a právne závery súdu prvého stupňa si navzájom odporujú, čo vedie k nepreskúmateľnosti jeho rozhodnutia. Súd prvého stupňa založil rozhodnutie o zastavení konania na existencii prekážky veci rozhodnutej, hoci z odôvodnenia čiastočne vyplýva, že prekážku posudzoval podľa úpravy prekážky veci začatej, následne však konanie zastavil z dôvodu existencie konkurujúceho právoplatného rozhodnutia v totožnej veci totožných účastníkov. Túto svoju úvahu však nelogicky oprel o zrušujúce uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 11Cbi/3/2008 (teraz sp. zn. 15Cbi/I/2014), ktorá tak nie je právoplatne skončená, pretože dôsledkom uznesenia NS SR zo dňa 28.5.2014 v konaní sp. zn. 2 Obdo 5/10/2013 je pokračovanie konania pred súdmi nižšieho stupňa, keďže NS SR zrušil v danej veci rozhodnutia odvolacieho aj prvostupňového súdu.

Pokiaľ by mal súd aj na mysli prekážku litispencie, znova takýto svoj záver oprel o nepreskúmateľnú úvahu existencie totožnosti predmetu konania, kedy je zo samotného odôvodnenia rozhodnutia zjavné, že v oboch veciach vedených Krajským súdom v Košiciach sa síce vedie konanie totožných účastníkov založené na rovnakom skutkovom základe, avšak zrejme týkajúce sa odlišného predmetu konania. V konaní vedenom pod sp. zn. 15Cbi/I/2014 (pôvodne pod sp. zn. 11Cbi/3/2008) sa navrhovatelia domáhajú vylúčenia nehnuteľností, zapísaných na liste vlastníctva č. 5371, kat. územie N., špecifikovaných ako parcela reg. C č. 4813 o výmere 416 m² zastavané plochy a nádvoria parcela reg. C č. 4815/1 o výmere 782 m² zastavané plochy a nádvoria - parcela reg. C č. 4815/2 o výmere 782 m² zastavané plochy a nádvoria stavba súp. č. 5871 postavená na parcele č. 4813. V preskúmvanej veci predmetom konania je vylúčenie nehnuteľností zapísaných na LV č. 5371, kat. územie N., parc. registra C č. 4813/2 o výmere 196 m² a stavba so súpisným číslom 5871 postavená na parc. č. 4813/2.

Pokiaľ by aj išlo o totožné nehnuteľnosti, súd mal ich totožnosť vymedziť tak, aby bolo zjavné, či rozhodnutie vo veci sp. zn. 15Cbi/I/2014 skutočne pokryje aj predmet konania vo veci preskúmvanej, pričom je potrebné presne definovať, aký je dôvod prípadného zastavenia konania - či prekážka veci rozsúdenej alebo prekážka už začatého konania. Prekážka veci rozsúdenej zjavne naplnená nebola a pokiaľ ide o prekážku skôr začatého konania, z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa a ani z doposiaľ vykonaného dokazovania nevyplýva naplnenie zákonných predpokladov pre použitie tohto procesného postupu. Súd prvého stupňa tak na vec aplikoval právnu úpravu spôsobom, ktorý viedol k odňatiu práva účastníkov konania na súdnu ochranu.

Vzhľadom na uvedené zistenie odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušil a podľa odseku 2 citovaného ustanovenia mu vec vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd poznamenáva, že vzhľadom na nerozlučné procesné spoločenstvo navrhovateľov (§ 91 ods. 2 O. s. p.) platia úkony jedného z nich i pre ostatných, teda podané odvolanie a jeho účinky sa vzťahujú aj na navrhovateľku 2/.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.